

Tampereen kaupunki

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/37864/2025

Tampereen kaupungin lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi työllisyyspoliittisesta tuesta yhdistyksille ja säätiöille

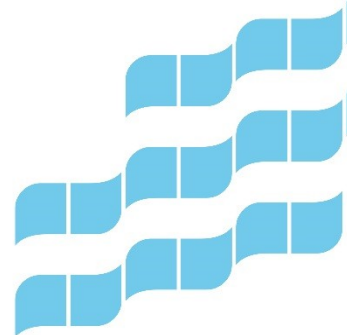
Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman ”Vahva ja välittävä Suomi” kuntouttavaa työtoimintaa koskevan kirjauksen toimeenpanoon. Hallitusohjelman toimeenpanemiseksi sosiaali- ja terveysministeriö on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi sosiaalipalveluiden uudistamiseksi, joka on ollut lausunnolla 17.4.–29.5.2026. Osana ehdotusta laki kuntouttavasta työtoiminnasta ehdotetaan kumottavaksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti hallitusohjelman toimeenpanon arviomuistiomenettelyllä työvoimapalveluiden kehittämiseksi. Arviomuistio oli lausunnolla 18.12.2025–18.2.2026. Arviomuistion kehittämissuunnitelmista saatua palautetta on huomioitu hallituksen esityksessä. Keväällä 2026 hallitus lisäksi linjasi osana työllisyyden edistämisen tavoitteita, että käyttöön otettaisiin uusi työvoimapolitiittinen avustus, jonka työvoimaviranomaiset voisivat myöntää kolmannelle sektorille pitkään työttömänä olleille kohdennettavaan toimintaan. Esityksessä ehdotetaan uutta työvoimapolitiittista tehtävää työvoimaviranomaiselle.

Esityksen tavoitteena on parantaa pitkään työttömänä olleiden työllistymistä pidemmällä aikavälillä. Tavoitteena on, että suurin osa tuettavaan toimintaan osallistuneista työttömistä siirtyisi työllistymispolullaan eteenpäin ja työllistyisi avoimille työmarkkinoille.

Esityksessä ehdotetaan työvoimaviranomaiselle uutta tehtävää myöntää yhdistyksille ja säätiöille rahoitusta pitkään työttömänä olleille kohdennettavaan toimintaan. Myönnettävää rahoitusta kutsutaan ehdotuksessa työllisyyspolitiittiseksi tueksi.

Työvoimaviranomainen myöntäisi tuen hankkeisiin, joissa toteutettava toiminta parantaisi työttömän työnhakijan työnhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä. Hankkeissa toteutettavaa toimintaa ei luettaisi työvoimapolitiittiseksi. Tuettavan toiminnan sisällöstä ei säädettäisi tarkkaan, vaan työvoimaviranomainen määrittäisi sisällön julkaisemassaan

hakuilmoituksessa. Tuen myöntämiselle ehdotetaan kuitenkin rajoituksia eli tukea ei myönnettäisi mm. taloudelliseen toimintaan, julkisiin työvoimapalveluihin tai muuhun toimintaan, jonka kunta on velvollinen järjestämään, investointeihin tai kehittämistoimintaan.

Toimintaan osallistuminen olisi työttömälle työnhakijalle tietyin edellytyksin velvoittavaa. Tuetavaan toimintaan osallistuminen ei vaikuta kunnan maksuosuuteen työttömyysturvan rahoituksessa eikä esityksellä ole tarkoitus muuttaa nykyistä rahoitusmallia.

Onko ehdotus uudesta tuesta ja sillä tuettavasta toiminnasta kannatettava?

Kyllä

Ei

Osittain

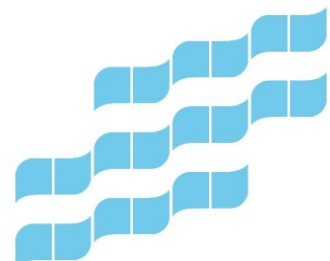
Ei kantaa

Perustelut tiiviisti

Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan esitys työllisyyspoliittisesta tuesta yhdistyksille ja säätiöille on tervetullut, erityisesti kun työllisyyspoliittiset avustukset päättyivät TE-uudistuksen yhteydessä. Hallituksen esitys kytkee työllisyyspoliittisen tuen kuntouttavan työtoiminnan lain lakkauttamiseen. Työllisyyspoliittisen tuen rahoitus kytketään sosiaalihuoltolain muutosesitykseen, kuntouttavan työtoiminnan lain lakkauttamiseen ja edellä mainituista toimista esitettyihin säästöihin. Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan työllisyyspoliittisella tuella järjestettävät palvelut tulee olla työllistymistä tukevia ja asiakkaan koulutukseen ja työmarkkinoille sijoittumista edistäviä. Palvelun luonne tulee selkeästi erottaa sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista ja asemoida selkeäksi osaksi työvoimapalvelujen kokonaisuutta **työllistymistä tukevaksi palveluksi**.

Tampereen kaupunki kannattaa hallituksen esitystä siltä osin, että työllisyyspoliittisella tuella järjestettävä palvelu olisi asiakkaalle velvoittava, mikäli siitä sovitaan työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Sitä, että palvelu purkaisi työssäolovelvoitetta Tampereen kaupunki ei kuitenkaan kannata. Työvoimapalvelujen kokonaisuuden tulee olla rakenteeltaan johdonmukaisia.

Tampereen kaupunki pitää kannatettavana, että tuettavan toiminnan kohderyhmää ei hallituksen esityksessä määritellä tiukasti, vaan työvoimaviranomaisille jätetään laajaa harkintavaltaa, joka mahdollistaa alueiden erilaisten asiakasryhmien ja palvelutarpeiden huomioimisen. Tampereen kaupunki pitää erityisen tärkeänä, että toiminnan kohderyhmää ei esityksessä rajata työttömyyden keston perusteella, vaan toimintaa voisi hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetulla tavalla työvoimaviranomaisen harkinnan mukaan kohdentaa myös muille heikommassa työmarkkina-asemassa oleville, kuten maahan muuttaneille, nuorille tai pelkän peruskoulutuksen varassa oleville työnhakijoille.

Hallituksen esityksessä esitettyä 13 M€:n rahoituskohdennusta Tampereen kaupunki pitää vaatimattomana ja riittämättömänä suhteessa työllisyyspoliittisella tuella järjestettävien palvelujen tarpeeseen. Työllisyyspoliittisella tuella järjestettävillä palveluilla tulee olemaan tärkeä rooli heikossa työmarkkina-asemassa olevien palveluvalikoimassa ja sillä tärkeä rooli pitkäaikaistyöttömyyden hillitsemisessä.

1. Näkemys tuen tarkoituksesta ja tuettavan toiminnan kohderyhmästä?

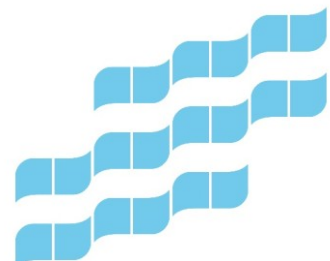
Huomioitavaa on, että vaikka työllisyyspoliittinen tuesta säättäminen on kannatettavaa ja se laajentaa pitkään työttömänä olleiden palvelumahdollisuuksia, työllisyyspoliittisella tuella järjestettävät palvelut eivät korvaa sosiaalipalvelujen tarpeessa olevien asiakkaiden palveluja. Työvoimaviranomaisen palveluvastuulle ei tule siirtää sosiaalihuoltolain muutoksella asiakkaita, joiden ensisijaisina palvelutarpeina ovat sosiaali- ja terveyspalvelut ja joita ei voida työvoimaviranomaisen palveluin tukea kohti avoimia työmarkkinoita. Palvelun ei tule kohdentua sellaisiin työnhakija-asiakasryhmiin, joiden ensisijainen palvelutarve on muu kuin kouluttautuminen tai työllistyminen. Esimerkiksi eläkeselvityksen, työ- ja toimintakyvynselvityksen tai kuntoutuspalveluiden tarpeessa olevat asiakkaat tulee ohjata näitä palvelutarpeita selvittäviin ja tukeviin palveluihin. Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan esitetyllä työllisyyspoliittisella tuella tulee järjestää palveluja, joiden vaikuttavuustavoitteet kytketään koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille sijoittumisen edistämiseen. Tästä syystä työllisyyspoliittisella tuella järjestettävät palvelut on asemoitava lainsäädännössä työllistymistä tukeviksi palveluiksi, kuten edellä on todettu.

Tampereen kaupunki pitää kannatettavana, että työllisyyspoliittista tukea esitetään harkinnanvaraiseksi tukimuodoksi, ja että työvoimaviranomaiselle säädetään tuen myöntämiseen laaja harkintavalta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että myönnettävällä tuella toteutettavaa toimintaa ei luettaisi työvoimapalveluksi. Tämä asemointi ei ole täysin johdonmukainen huomioiden, että palveluun osallistuminen voidaan määritellä työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa velvoittavaksi ja palveluun osallistumiseen kytketään työttömyysturvalain sanktiojärjestelmä, mukaan lukien työssäolovelvoitteen purkaminen työllisyyspoliittisella tuella rahoitettavan palveluun osallistumalla. **Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan työllisyyspoliittisella tuella järjestetyt palvelut tulisi määritellä työllistymistä edistäväksi palveluiksi sekä asiakkaan oikeusturvan että palveluekosysteemin johdonmukaisuuden takia.**

Ehdotetulla tuella toteutettavan toiminnan sisältöä ja toteuttamistapoja ei lakiesityksessä kuvata tai määritellä tyhjentävästi. Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan tämä on kannatettavaa. Lakiesitys mahdollistaa työvoimaviranomaiselle harkintavallan tukea alueelliset erityispiirteet huomioivia tarkoituksenmukaisia ja vaikuttavia työllisyyspoliittisia palveluja.

Kannatettavaa on myös, että työllisyyspoliittinen tukea on tarkoitus suunnata pitkään työttömänä olleiden palveluihin ja erityisesti, että työvoimaviranomainen voisi ohjata toimintaan myös

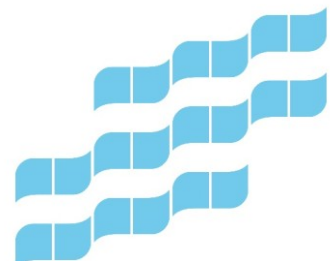
vähemmän aikaa työttömänä työnhakijoina olleita, muuten heikommassa työmarkkina-asetmassa olevia työnhakijoita. Työvoimaviranomaisen harkinta kohderyhmän ja toteutettavan palvelun osalta on erittäin kannatettavaa muun muassa alueellisten erityispiirteiden näkökulmasta.

Uudella tuella järjestetty toiminta olisi työnhakijaa työttömyysetuuden jatkumisen edellytyksenä velvoittavaa, mikäli palveluun osallistumisesta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Toimintaan osallistumisesta kieltäytyminen ja osallistumisen keskeyttäminen ilman työttömyysturvalaissa tarkoitettua pätevää syytä johtaisivat korvauksetoman määrääjän tai työssäolovelvoitteen asettamiseen. Toimintaan osallistuminen otettaisiin huomioon työssäolovelvoitteen täyttymisessä ja koulutusta vailla olevia nuoria koskevan, työttömyysturvalain 2 luvussa säädetyn rajoituksen lakkaamisessa. Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan esityksen velvoittavuuteen liittyvät säännökset ovat kannatettavia. **Työssäolovelvoitteen purkamisen osalta Tampereen kaupunki katsoo, että uuden palvelun ei tule purkaa työssäolovelvoitetta. Työllisyyspoliittisella tuella järjestettävän palvelun tulee olla ns. työllistymistä tukeva palvelu, kuten esimerkiksi kunnan yleisen toimialan puitteissa järjestetyt palvelut. Tällöin johdonmukaista on, että palvelu ei pura työssäolovelvoitetta, koska myöskään kunnan yleisen toimialan palvelut eivät ole työssäolovelvoitetta purkavia palveluja. Työvoimapolitiikan johdonmukaisuuden lisäksi työssäolovelvoitteen purkamisesta luopumista puoltaa se, että tällaisen seuraamusjärjestelmän toteuttaminen olisi työvoimaviranomaiselle hallinnollisesti raskasta ja erittäin vaikea toteuttaa. Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausten mukaisesti työvoimaviranomaisen tehtävien sääntelyä ja hallinnollisia tehtäviä tulee purkaa, ei rakentaa niitä lisää.**

2. Näkemys tuen kohdentamisesta yhdistyksille ja säätiöille (108 §)?

Yhdistyksillä ja säätiöillä on vahvaa erityisosaamista vaikeasti työllistyvien ja heikossa työmarkkina-asetmassa olevien työllistymistä tukevien palvelujen tuottamiseen. Yhdistyksillä ja säätiöillä on vahva käytännön kokemus pitkään työttömänä olevista, monialaisesta tuesta ja matalan kynnyksen palveluista. Toisaalta, vaikka toimijoilla on vahva erityisosaaminen kohderyhmän palvelujen tuottamisesta, tuettavan toiminnan vaikuttavuutta tulee kehittää, jotta saadaan toteutumaan aitoja koulutukseen tai työhön vieviä polkuja. Kunnilla on tärkeä rooli rahoituksen myöntäjänä työllisyyspoliittisella tuella järjestettävien palvelujen vaikuttavuuden kehittämisessä, yhteistyössä yhdistysten ja säätiöiden kanssa. Vaikuttavuuden kehittäminen edellyttää pitkäjänteistä yhteistyötä ja riittäviä resursseja.

Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan on kannatettavaa, että työvoimapolitiittinen tuki olisi työvoimaviranomaisen haettavaksi asetettava tuki eli kyseessä ei olisi niin sanotusti jatkuvana hakuna haettava tuki. Kannatettavaa on, että palveluun ohjataan työvoimaviranomaisen asiakkuudessa olevia työttömiä työnhakijoita ja palveluun osallistumisesta sovitaan työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. On hyvä, että palvelua voitaisiin järjestää sekä yksikö- että ryhmäohjauksena tai niiden yhdistelmänä.

Hallituksen esityksessä todetaan, että tuettavan toiminnan pitäisi olla **työnhakua ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavaa toimintaa. Toiminnalla tavoiteltaisiin työttömän tilanteen muuttumista tai selkeytymistä ainakin siten, että työnhakua voitaisiin tukea vahvemmin myös työmarkkinoille suuntaavilla palveluilla.** Toiminta voisi sisältää monipuolisesti erilaisia menetelmiä ja toteutustapoja ja niitä voisi räätälöidä työttömien työnhakijoiden yksilöllisiin tilanteisiin ja tarpeisiin soveltuviksi. Tampereen kaupunki kiinnittää huomiota hallituksen esityksen muotoiluun ja käsitteeseen työnhakua ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavasta toiminnasta, jota se pitää järjestämislaissa uutena käsitteenä. Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan työvoimaviranomaisen tehtävänä on työnvälitys, osaavan työvoima saatavuuden turvaaminen, alkavan yritystoiminnan ja toimivan yrittäjyyden tukeminen ja edistäminen. **Tampereen kaupunki näkee siten työllisyyspoliittisen tuen asemoituvan työvoimapalvelujen järjestämislain kehityksessä työllisyyttä tukevaksi palveluksi, jolloin tavoitteena on koulutukseen ohjaaminen ja avoimille työmarkkinoille sijoittuminen.** Hallituksen esityksessä esitetty käsite työllisyyspoliittisesta tuesta työnhakua ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavana toimintana hämärtää työvoimaviranomaisen toiminnan ydintehtävää. Mikäli työllisyyspoliittisella tuella järjestettäviä palveluja ei määritellä työllistymistä tukeviksi palveluiksi, Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan käsitettä työnhakua ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavan toiminnan käsitettä tulee tarkentaa hallituksen esitykseen työllistämisen tuen palvelun näkökulmasta, tarkentavin esimerkein. Sinällään on kannatettavaa, että työllisyyspoliittisen tuen raamit lainsäädännössä ovat työvoimaviranomaisen harkintavallan osalta laajasti mahdollistavia, eikä palvelujen sisältöä määritellä tarkkaan.

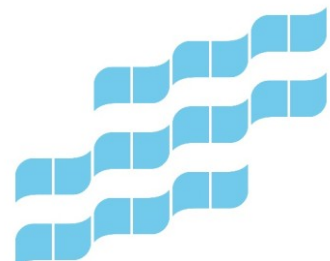
3. Näkemys tuen hakijaa/saajaa koskevista edellytyksistä (109 §)?

Tukea voisi ehdotetun 108 §:n perusteella saada rekisteröity yhdistys tai säätiö. Tuen saajan toiminnan tulisi olla jatkunut vähintään vuoden ennen tuen hakemista. Vähintään vuoden jatkumisen edellytyksellä tavoiteltaisiin sitä, että työvoimaviranomainen pystyisi arvioimaan yhdistyksen tai säätiön edellytykset toiminnan toteuttamiseen. On kannatettavaa, että työvoimaviranomaisen tulee arvioida yhdistyksen tai säätiön edellytykset toiminnan toteuttamiseen. Edellä mainittu **vuoden aikaraja tulisi kuitenkin poistaa lakiesityksestä. Työvoimaviranomaisella tulee olla laaja harkintavalta toiminnan edellytysten arvioinnissa. Alkavan yhdistys- tai säätiötoiminnan taustalla voi esimerkiksi olla pitkää asiantuntemusta ja vakiinnutettuja rakenteita.**

Hallituksen esityksen mukaan tukea ei voisi myöntää kuin erityisen painavasta syystä työnantajalle, joka on syyllistynyt ulkomaisen työvoiman luvattomaan käyttöön. Tämä lainkohta on kannatettava. Työvoiman hyväksikäytön estämiseen ja selvittämiseen liittyviä toimia tulee suomalaisessa yhteiskunnassa vahvistaa yli hallintorajojen.

4. Näkemys tuettavan toiminnan rajoituksista (110 §)?

Työllisyyspoliittista tukea ei myönnettäisi eikä sitä saisi käyttää taloudelliseen toimintaan. Taloudellisen toiminnan käsite on määritelty lain 3 §:n 1 momentin 13 kohdassa, jonka mukaan taloudellisella toiminnalla tarkoitetaan tavaroiden ja palveluiden tarjoamista markkinoille. Sillä,

tavoitellaanko kyseisellä toiminnalla voittoa tai harjoitetaanko sitä vastiketta vastaan tai vastiketta, ei ole merkitystä.

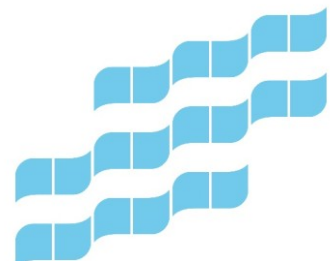
Tarkoitus on, että myönnettävässä tuessa ei olisi kyse valtiontuesta. Hallituksen esityksen mukaan tukea ei voisi myöntää eikä sitä saisi käyttää kuntien järjestämisvastuulle kuuluviin julkisiin työvoimapalveluihin. Julkisina työvoimapalveluina järjestetään lain 2 §:n mukaan työnvälityspalveluja, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja, valmennusta, työvoimakoulutusta ja muutosturvakoulutusta. Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, järjestämislain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset. Esityksessä ehdotetun 2 §:n mukaan työllisyyspoliittisen tuen myöntämistä pidettäisiin julkisena työvoimapalveluna.

Hallituksen esityksessä todetaan, että kunnalle myönnetään järjestämislaissa tarkoitettujen julkisten työvoimapalveluiden järjestämistä ja niihin liittyvien tehtävien hoitamista varten valtionosuutta ja siten nykyiset työvoimapalvelut ovat jo rahoitettu kunnille ja niiden hankinnassa ei ole kyse tuen myöntämisestä. Tukea ei voisi myöntää eikä sitä saisi käyttää myöskään sellaisten palveluiden tuottamiseen tai hankkimiseen, jotka kunta on lain mukaan velvollinen rahoittamaan. Myös tässä olisi tarkoitus estää päällekkäinen rahoitus.

Työllisyyspoliittista tukea ei voisi myöntää eikä sitä saisi käyttää investointeihin eikä irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoihin eikä sitä voisi myöntää eikä sitä saisi käyttää kehittämistoimintaan. Kehittämistoiminnalla tarkoitettaisiin esimerkiksi yhdistyksen tai säätiön yleistä sisäisen osaamisen vahvistamista.

Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan työllisyyspoliittisella tuella järjestettävien palvelujen suhde julkisiin työvoimapalveluihin ja käsite palvelusta työnhakua ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavana toimintana jää kuitenkin epäselväksi. Kuten edellä on todettu, työllisyyspoliittisen tuella järjestettäviä palveluja tulisi tarkentaa esimerkein, mutta tuotettavia palveluja ei tulisi määritellä seikkaperäisesti, vaan alueilla tulisi olla palvelujen osalta laaja harkintavaltta. Lakiesitys luo toiminnan, jota ei luokitella työllistymistä edistäväksi tai tukevaksi palveluksi, mutta jolla on näihin rinnastettavia velvoitteita ja työttömyysturva-oikeudellisia vaikutuksia. Tämä luo tilanteen, jossa palvelujärjestelmä ei ole johdonmukainen. Asiakkaiden näkökulmasta tulee huomioida selkeä viestintä ja varmistaa asiakkaiden oikeusturvan toteutuminen. **Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan työllisyyspoliittisella tuella järjestettävät palvelut tulee määritellä työvoimapalvelujen järjestämislain mukaisiksi työllisyyttä tukeviksi palveluiksi.**

Hallituksen esitys rajaa ulkopuolelle kehittämistoiminnan tukemisen. Esimerkkinä tuodaan esille yhdistyksen tai säätiön henkilöstön osaamisen kehittäminen. Kehittämistoiminnan rajaaminen tuettavan toiminnan ulkopuolelle ei vastaa nykyisen toimintaympäristön vaatimuksia. Palveluja ja niiden vaikuttavuutta tulee kehittää koko ajan. Vaikuttavuuden kehittäminen on erittäin merkittävä kokonaisuus työllisyyden edistämisen toimenpiteissä. **Tampereen**

kaupungin näkemyksen mukaan työllisyyspoliittista tukea tulee voida myöntää työvoimaviranomaisen harkinnan mukaan myös kehittämistoimia sisältävään toimintaan.

5. Näkemys esityksessä kuvatusta tuettavasta toiminnasta? Onko tuettavaa toimintaa kuvattu riittävästi?

Kuntouttavan työtoiminnan lakkauttamisen myötä on tärkeää, että asiakkaat saavat palvelutarpeensa mukaiset palvelut. Huomioitavaa on, että työllisyyspoliittisella tuella järjestettävien palvelut eivät korvaa sosiaalihuoltolain muutosesityksessä esitettyjä työikäisten työkyvyn ja osallisuuden palveluja tai muita sosiaalipalveluja. **Sosiaalihuoltolain mukaisen palvelujen saatavuus tulee turvata ja hyvinvointialueille tulee asettaa työllistymisen edistämisen kannusteet.** Työllisyyspoliittisella tuella järjestettävien palvelujen asiakaskohderyhmä tarvitsee todennäköisesti monissa tilanteissa sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteensovittamista ja tämä on huomioitava sekä sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen että työllisyyspoliittisella tuella toteutettavien palvelujen järjestämisessä sekä muiden työvoimapalvelujen yhteensovittamisessa, myös viranomaisyhteistyön toimivuuden osalta.

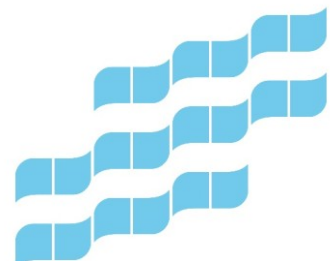
Miten täydentäisitte tuettavan toiminnan kuvauksia (voitte kertoa myös esimerkkejä)?

Työvoimaviranomaisen ydintehtävän ja johdonmukaisuuden näkökulmasta on tärkeää, että työllisyyspoliittinen tuella järjestettävät palvelut asemoidaan tilanteeseen, jossa keskeisenä tavoitteena on koulutukseen tai työhön sijoittuminen ja se toimii ns. matalan kynnyksen palveluna tästä näkökulmasta.

Käsite työnhakua ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantava toiminta on uusi ja sitä tulisi hallituksen esityksessä tarkentaa esimerkiksi palvelupolkukuvauksin. **Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan kannatettavampaa kuitenkin on, että työllisyyspoliittisella tuella järjestettävät palvelut määritellään selkeästi työvoimapalvelujen järjestämislain mukaisiksi työllistymistä tukeviksi palveluiksi.** Työllisyyspoliittisella tuella järjestettäviä palveluja ei tule kummassakaan tilanteessa määritellä laissa tarkemmin, jotta työvoimaviranomaisella on laaja harkintavalta rahoittaa palveluja, jotka parhaalla mahdollisella tavalla tukevat alueellista työmarkkinatilannetta ja vaikuttavuustavoitteita.

6. Näkemys tuen määrää ja kestoja koskevista ehdotuksista (111 §)?

Hallituksen esityksen mukaan työllisyyspoliittisen tuen määrä olisi enintään 100 prosenttia tuella katettavista kustannuksista. Tuen määrä olisi harkinnanvarainen ja voisi vaihdella esimerkiksi hankekohtaisesti. Esityksessä esitetään säädettäväksi seikkoja, jotka työvoimaviranomaisen olisi otettava huomioon päätettäessä tukitasosta ja määrästä. Työvoimaviranomaisen olisi huomioitava ainakin avustettavan toiminnan sisältö sekä kohderyhmään kuuluvien henkilöiden määrä ja henkilökohtaisen ohjauksen ja tuen tarve. Lakiesityksessä rajoitettaisiin myöntäminen enintään kolmen vuoden ajaksi kerrallaan. Työvoimaviranomainen voisi tämän jälkeen avata tuettavan toiminnan uudelleen hakuun ja tarvittaessa muuttaa esimerkiksi tuettavan toiminnan tavoitteita tai sisältöä. Ehdotettu määräaika olisi hankekohtainen eikä sinällään rajoittaisi

yhdistyksen tai säätiön osallistumista tuettavan toiminnan toteuttamiseen. Esityksessä ehdotetaan, että säädettäisiin mahdollisesti tarvittavasta velvollisuudesta vakuuttaa toimintaa osallistuvat siltä osin kuin siellä järjestettäisiin toimintaa, jossa tarvittaisiin työtaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella ja ryhmävastuuvakuutuksella.

Edellä esitetyt ehdotukset ovat kannatettavia. Tärkeää on, että työllisyyspoliittisen tuen myöntäminen on joustavaa ja työvoimaviranomaisella on tuen myöntämisen osalta laaja harkintavalta, joka mahdollistaa alueellisten erityispiirteiden huomioimisen. Työvoimaviranomaisella tulee esimerkiksi olla mahdollisuus määritellä työllisyyspoliittisen tuen hakemin vuosittaiseksi, jolloin voidaan systemaattisesti, määräajoin arvioida hankkeen toteutumista ja vaikuttavuutta. Toiminnan vaikuttavuuden seurannan ja palvelutuotannon kehittämisen osalta työvoimaviranomaisella on tärkeä rooli. Työllisyyspoliittinen tuki on arvokas väline vaikeasti työllistyvien ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien palvelujen järjestämiseen ja palvelutuotantoa tulee arvioida ja kehittää jatkuvasti kuntien sekä yhdistysten ja säätiöiden yhteistyönä ekosysteemi-lähtöisesti, työvoiman kysynnän näkökulmasta.

7. Näkemys työttömyysturvaa koskevista ehdotuksista?

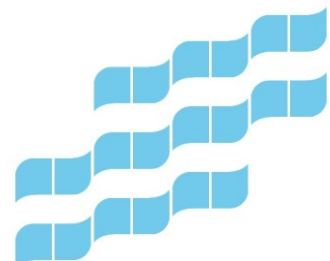
Tampereen kaupunki kannattaa työllisyyspoliittisella tuella järjestettävien palvelujen velvoittavuutta, mikäli palveluun osallistumisesta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Toiminnan velvoittavuus voi vahvistaa asiakkaiden sitoutumista osallistumiseen. Samalla velvoittavuus tukee myös palveluntuottajien mahdollisuuksia edellyttää asiakkaan aktiivista osallistumista ja ohjata asiakkaita tavoitteelliseen suuntaan.

Ehdotuksessa on mainittu, että uudella tuella järjestettävä toiminta olisi työttömyysetuuden jatkumisen edellytyksenä asiakasta velvoittavaa ja perustuisi työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan, mutta lisäksi ehdotuksessa mainitaan, että jos osallistumisesta aiheutuu välttämättömiä kustannuksia, osallistuminen olisi asiakasta velvoittavaa vain, jos työnhakijalle on myönnetty työvoimaviranomaisen harkintaan perustuvaa kulukorvausta. Tämä tukee käytännössä velvoittavuuden toteutumista, kun asiakkaan osallistuminen ei jäisi taloudellisista esteistä kiinni. Kulukorvauksen avulla voidaan edistää yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia sekä varmistaa, että velvoitteet ovat realistisesti täytettävissä asiakkaan tilanteessa.

Huomioitavaa kuitenkin on, että harkinnanvarainen kulukorvaus tuo lisäkustannuksia etenkin suurille kaupungeille. Nämä lisäkustannukset tulee korvata täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmässä.

Työvoimapolitiittisella tuella järjestettävien palveluihin esitetty kytkeytyminen työttömyysturvalain seuraamusjärjestelmään on kannatettava. Tosin Tampereen kaupunki pitää nykyistä seuraamusjärjestelmään liian tiukkana sen osalta, että jo toisesta rikkeestä seuraa kuuden viikon työssäolovelvoite. Kaksiportaiseksi säädetty sanktiojärjestelmä heikentää entisestään heikossa työmarkkina-asemassa olevien taloudellista tilannetta.

Työvoimapolitiittisella avustuksella järjestettävä uusi toiminta suunnattaisiin pitkään työttömänä olleille. Työvoimaviranomaisella olisi kuitenkin harkintavaltaa työttömyyden keston osalta, eikä

mainitussa laissa säädettäisi esimerkiksi työttömyyden kestoon liittyvistä edellytyksistä. Työttömyyden kestolla ei olisi merkitystä sovellettaessa työttömyysturvalain uutta säännöstä. Tämä kokonaisuus on Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan kannatettava.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella järjestetyn toiminnan ottaminen huomioon työttömyysturva- oikeuden palautumisessa edellyttäisi, että henkilö on osallistunut hänelle järjestettyyn toimintaan **vähintään kerran kalenteriviikon aikana.**

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella mahdollisesti järjestettyjä asiantuntijatapaamisia ei otettaisi huomioon työssäolovelvoitteen täyttämässä. Tämä vastaisi sitä, ettei myöskään esimerkiksi työnhakijan palveluprosessiin kuuluvia työnhakijan ja työvoimaviranomaisen tapaamisiakaan huomioida. Lyhennetty työssäolovelvoite tukisi työnhakijan mahdollisuutta päästä uudelleen ns. ensisijaisen työttömyyden aikaisen toimeentuloa turvaavan etuuden piiriin.

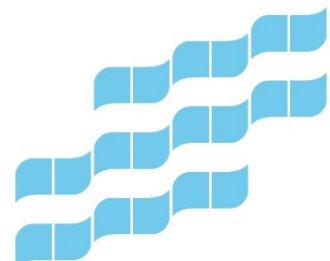
Tampereen kaupunki ei kannata, että työllisyyspoliittisella tuella järjestettävällä palvelulla olisi mahdollisuus purkaa työssäolovelvoitetta. Näkemyksemme mukaan olisi johdonmukaista, että työllisyyspoliittisella tuella järjestettävä palvelu määriteltäisiin työvoimapalvelujen järjestämislain mukaisesti työllistymistä edistäväksi palveluksi, siihen voitaisiin velvoittaa työllistymissuunnitelmassa, mutta palvelu ei purkaisi työssäolovelvoitetta. Tällöin työllisyyspoliittisella tuella järjestettävät palvelut asemoituisivat johdonmukaisesti suhteessa muihin työllistymistä tukeviin palveluihin, kuten esimerkiksi kunnan yleisen toimialan puitteissa tuotettuihin palveluihin.

8. Näkemys esitysluonnoksessa olevista vaikutusarvioista?

Työllisyyspoliittinen tuki on uusi tehtävä työvoimaviranomaiselle. Tehtävän laskennallisiksi kustannuksiksi on arvioitu hallituksen esityksessä 13 miljoonaa euroa vuodessa. Tämän suuruinen lisäys on huomioitu kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin valtion kehyspäätöksessä vuosille 2027–2030.

Edellä mainittuun arvioon liittyy hallituksen esityksen mukaan huomattavaa epävarmuutta. Arvio perustuu tuettavaan toimintaan osallistuvien asiakkaiden määrään sekä oletettuun yksikkökustannukseen osallistujaa kohden. Asiakasmäärää on arvioitu pohjautuen valtion järjestämistä vastuun aikana käytössä olleesta työllisyyspoliittisesta avustuksesta tehtyyn tutkimukseen. Tutkimuksessa tarkasteltiin erityisesti viittä aluetta vuosina 2016–2021, joiden työttömien määrä vastasi noin 52 prosenttia kyseisenä aikana koko maassa keskimäärin työttömänä olleista henkilöistä.

Ehdotettu sääntely ei määrittäisi yksityiskohtaisesti tuettavan toiminnan sisältöä, joten toiminta voi vaihdella suurestikin hankkeiden välillä ja näin ollen myös kustannukset voivat vaihdella suuresti. Huomioitavaa myös on, että alueilla on erilaisia yhdistys- ja säätiö rakenteita ja näiden ko. toimijoiden määrä sekä toimintojen painopisteet ja kehittämismahdollisuudet eroavat alueellisesti.

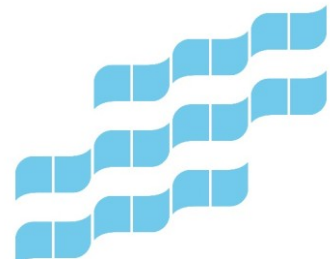
Hallinnollisen työn määrän kasvu arvioidaan melko vähäiseksi. Olettaen hallinnollisen työn määräksi enintään 10 henkilötyövuotta ja henkilötyövuoden kustannukseksi 60 000 euroa, aiheutuisi hallinnollisesta työstä työvoimaviranomaisille kustannuksia enintään noin 0,6 miljoonaa euroa.

Hallituksen esityksen mukaan ehdotetusta tuesta aiheutuvat lisäkustannukset olisivat yhteensä, oletetusta asiakasmäärästä riippuen, noin 9,7–12,8 miljoonaa euroa tai 13–17,1 miljoonaa euroa. Kehyspäättökseen sisältyvä 13 miljoonan euron lisäys kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin asettuu eri asiakasmääriin perustuvien arvioiden väliin.

Hallituksen esityksessä todetaan, että ehdotettu kolmannelle sektorille myönnettävä työllisyyspoliittinen tuki olisi työvoimaviranomaisille uusi tehtävä, joka laajentaisi työvoimaviranomaisien nykyisiä tehtäviä tuettavan toiminnan käynnistämisen ja maksatustehtävien osalta. Tuettavaan toimintaan liittyvien tehtävien osalta työvoimaviranomaisien tehtävien laajeneminen muodostuisi hankkeille asetettavien tavoitteiden määrittelyn, hankkeen sisällön, keston ja toteutuksen suunnittelun sekä mahdollisen kustannusmallin määrittelyn edellyttämän työn määrän kasvusta. Työllisyyspoliittisen tuen toimeenpano edellyttäisi työvoimaviranomaiselta myös osin uudenlaista markkinavuoropuhelua tuen hakijoiden kanssa jo ennen hankeilmoitusten laatimista. Tuettavaan toimintaan liittyvä tehtävien kasvu koskisi hallituksen esityksen mukaan etenkin tuettavan toiminnan toimeenpanon alkuvaihetta, jolloin hankkeiden suunnitteluun liittyvien tehtävien määrä olisi suurempi kuin myöhemmin toiminnan ja palvelukonseptien jo vakiinnuttua.

Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan edellän mainittu hallituksen esityksen vaikutusarviointi, on laajuudeltaan suppea. Työllisyyspoliittisen tukeen liittyviin tehtäviin sisältyy myös toiminnan vakiinnuttua jatkuvaa vuoropuhelua kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä jatkuvaa toiminnan vaikuttavuuden arvioimista ja kehittämistä. Kolmannen sektorin toiminta on ollut sekä rahoitusinstrumenttien muuttuessa että vaikuttavuustavoitteiden tiukentuessa murroksessa. Kolmannen sektorin toiminnan ja vaikuttavuuden kehittäminen on pitkäjänteinen ja jatkuva yhteistyöprosessi, joka edellyttää hyvää resursointia. Hallituksen esityksessä esitetty vertailu TE-toimiston aikana toteutuneisiin resursointeihin ei ole relevantti. Toimintaympäristö ja kolmannen sektorin toiminnalle asetettavat vaikuttavuustavoitteet eivät vastaa TE-toimiston aikaista toimintaa. Työllisyyspoliittisella tuella tullaan rahoittamaan palveluja aivan uudessa toimintaympäristössä.

Työllisyyspoliittisiin tukiin kohdennettava määräraha 13 M€, on suuruudeltaan vaatimaton myös suhteessa tehtävien laajuuteen sekä pitkään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien matalan kynnyksen palvelujen tarpeisiin nähden. Työllisyyspoliittisen tuen palvelut kytketään hallituksen esityksessä kuntouttavan työtoiminnan lain lakkautumiseen. Vaikka Tampereen kaupungin näkemys on, että ko. rahoituksella järjestettävät palvelut tulee selkeästi erottaa sosiaalihuoltolain palveluista ja asemoida työvoimapolitiikan järjestämislain mukaisesti työllistymistä tukeviksi palveluiksi, kohdentuu palvelu todennäköisesti monilta osin ns. nivelvaiheen palveluksi kohti koulutusta ja avoimia työmarkkinoita. Kuntouttavan työtoiminnan siirryttyä hyvinvointialueille rahoitusta siirrettiin kunnilta em. toimintoihin noin

100 M€. Kuntouttavan työtoiminnan palvelut ovat kuitenkin viimeisen kahden vuoden aikana vain vähentyneet ja asiakkaiden palveluvajeet ovat olleet merkittäviä. Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan, pitkään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien palveluihin tulee kunnille siirtää takaisin huomattavasti enemmän rahoitusta, kuin hallituksen esityksessä esitetty 13 M€. Kyseisille matalan kynnyksen työllisyyttä edistäville palveluille on suuri tarve, sosiaalihuoltolain muutoksessa esitettyjen palvelujen lisäksi.

Huomioitavaa on myös, että esimerkiksi toimeentulotukilainlain muutos on tuonut työvoimapalvelujen asiakkaaksi aivan uusia asiakaskohderyhmiä, joiden työ- ja toimintakyvyn edistäminen edellyttää sekä sosiaali- että terveyspalveluja että matalan kynnyksen työllisyyttä edistäviä palveluja sekä näiden palvelujen yhteensovittamista.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, tehtävien määrän kasvu on suoraan riippuvainen työllisyyspoliittisella tuella tuettavien hankkeiden määrästä, jonka arvioinnissa on epävarmuuksia. Tampereen seudun työllisyysalueella on perinteisesti ollut vahvaa kolmannen sektorin työllisyyttä tukevaa toimintaa sekä TE-toimiston että kuntien rahoittamana. Koska kyseessä on uusi tehtävä työvoimaviranomaiselle, on myös maksatukseen liittyvien tehtävien lisääntyminen huomioitava kustannusten vaikutusarvioinnissa laajemmin kuin mitä hallituksen esityksessä esitetään.

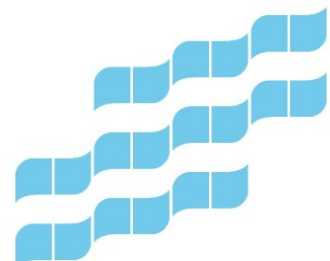
Hallituksen esityksessä esitetään, että työllisyyspoliittisen tuen palveluihin osallistumisen myötä työssäolovelvoitteen purkaminen lisäisi vain vähäisissä määrin työvoimaviranomaisen tehtäviä. **Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan työssäolovelvoitteen purkaminen on jo yksittäisenä hallinnollisena toimenä, raskas ja monimutkainen prosessi. Tästä syystä Tampereen kaupunki katsoo, että hallituksen esityksen vaikutusarviointi ei tässä kohdin ole realistinen. Myös harkinnanvaraisten kulukorvausten myöntäminen lisää kustannuksia ja hallinnollista työtä, varsinkin suurissa kaupungeissa.**

Kaikki erilaiset hallinnolliset tehtävät sekä työllisyyspoliittisella tuella rahoitettavan toiminnan organisointi, vaikuttavuuden seuranta ja kehittäminen huomioiden vaikutukset työvoimaviranomaisen toimintaan ovat merkittävästi työtehtäviä lisääviä ja tulee laajemmin huomioida kuntien peruspalvelujen valtiosuusjärjestelmässä.

9. Mitä muuta haluatte lausua esityksestä?

Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan esitys työllisyyspoliittisesta tuesta yhdistyksille ja säätiöille on tervetullut, erityisesti kun työllisyyspoliittiset avustukset päättyivät TE-uudistuksen yhteydessä. Hallituksen esityksen työllisyyspoliittisen tuen myöntämisen lähtökohta työvoimaviranomaisen laajasta harkintavallasta ja se, että palvelu ei olisi lainsäädännöllä tarkkaan säännelty on kannatettava.

Hallituksen esityksestä tulee työllisyyspoliittisen tuen palvelujen asemoitumisen osalta sekava ja epäjohdonmukainen vaikutelma. Hallituksen esitystä tulee selkiyttää siten, että työllisyyspoliittisella tuella järjestettävät palvelut määritellään työvoimapalvelujen järjestämislain

mukaisiksi työllistymistä tukeviksi palveluiksi, johon voidaan velvoittaa työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Palvelun ei tule purkaa työssäolovelvoitetta.

Työllisyyspoliittisen tuen vaikutukset kuntien ja työvoimaviranomaisen lisääntyviin tehtäviin tulisi vielä arvioida tarkemmin. **Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä esitetyt talousvaikutukset ja vaikutukset työvoimaviranomaisen tehtäviin lisääntymiseen ovat arvioitu suppeammiksi kuin mitä ne todellisuudessa ovat, eikä hallituksen esityksessä esitetty 13 M€:n rahoituskokonaisuus ole riittävä pitkään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asetmassa olevien ns. matalan kynnyksen palvelujen rahoitukseen työllisyyspoliittisena tukena.**

Pitkäaikais- ja rakennetyöttömyys ovat korkealla tasolla. Kolmannen sektorin toimijoiden potentiaali työllistymisen edistämisen toimissa on tärkeää kytkeä aktiivisen työvoimapolitiikan toimiin. Tärkeää on myös, että työllisyyspoliittisella tuella rahoitettavat palvelut kytketään osaksi työllisyyden edistämisen palveluekosysteemiä. Asiakkaiden palvelupolkujen sujuvuus, yhteensovittaminen ja katkeamattomuus tulee varmistaa eri viranomaisten, esimerkiksi sosi-aali- ja terveystyöpalveluiden ja työllisyyspalvelujen sekä kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyössä.

Lisätietoja:

Tarja Paulaniemi
kehittämispäällikkö
Tampereen kaupunki
040 679 8954
etunimi.sukunimi@tampere.fi

